

گفت و گو

غبار در آسمان فوتبال ایران

آیا مدیران نمی‌دانند و قراردادهای فضایی می‌بندند؟

اعظم ذوالفقاری

خبرنگار

قراردادهایی با شروط باطل یا خلاف مقررات فیفا در فدراسیون فوتبال ایران بویژه در ۱۰ سال گذشته افزایش چشمگیر داشته اما سؤال اینجاست که آیا مدیران فوتبالی از اشتباهات خود درس نمی‌گیرند یا دست‌های پشت پرده در کار این قراردادها وجود دارد؟ فوتبال؛ ورزشی محبوب در جهان و پرحاشیه در ایران. این ورزش در کشور عزیزمان با وجود توجه بسیار و صرف هزینه‌های گزاف هیچ‌گاه نتوانسته در سال‌های اخیر نتیجه مطلوبی را کسب کند ولی در کنار توجه نه‌آنچنان مناسب به دیگر رشته‌های ورزشی که اغلب نتایج‌شان قابل مقایسه با فوتبال نیست، همچنان بیشترین میزان هزینه را به خود اختصاص می‌دهد اما موضوع از آن زمان وارد فضای نامطلوب می‌شود که در عین هزینه‌های جاری بسیار بالا در بسیاری از مواقع سوء مدیریت و در عین حال شاید عدم توجه مناسب به موضوعات حقوقی باعث می‌شود ضررهایی را نیز

به بیت‌المال وارد آورد. به تازگی سازمان خصوصی‌سازی که متولی بررسی شدن باشگاه‌های استقلال و پرسپولیس است گفته که وقتی اندر آ استراماچونی، مربی اسبق استقلال، از این تیم به دلیل پرداخت نکردن دستمزد شکایت کرده، باشگاه استقلال حدوداً ۱۱ برابر بدهی او، پول داشته و می‌توانست این مبلغ را پرداخت کند. یا پرونده نقض قرارداد کالدرون با پرسپولیس یا پرونده برانکو که جریمه سنگینی را به این تیم و البته به مردم تحمیل کرد. شاید باید خوشحال باشیم که هنوز ریکاردو سایننتو، سرمربی پیشین استقلال از این باشگاه شکایت نکرده تا باز هم شاهد متضرر شدن بیت‌المال از جانب فوتبال شویم. اما چگونه است که پس از هر بار ایجاد پرونده برای فدراسیون فوتبال ایران یا باشگاه‌های مهم کشور، باز هم شاهد انعقاد قراردادهایی هستیم که مشکلات حقوقی زیادی دارند. سیدمحمد رسول باختر، وکیل پایه یک دادگستری که متخصص در حقوق فوتبالی است، مهم‌ترین عامل این وضعیت را، نداشتن همت مدیران فوتبالی کشور برای مدیریتی بدون حاشیه و بر مدار قوانین می‌داند. آنچه در ادامه می‌خوانید، مشروح گفت‌وگوی ما با باختر درباره معضلات حقوقی فوتبال کشورمان است.

ما دو خلا در مدیریت فوتبال کشور داریم؛ اول اینکه مدیر شایسته، توانمند و با دانش در فوتبال عمدتاً نداریم. دوم اینکه از افراد متخصص در امور حقوقی فوتبالی استفاده نمی‌شود. در همین ۱۰ سال گذشته حدود ۳۰ پرونده حقوقی فوتبالی داشتیم که ۹۰ درصد موضوعات این پرونده‌ها، همین تعیین دستمزد و عدم پرداخت دستمزد بازیکنان یا مربی بوده است

قراردادهای فوتبالی چطور منعقد می‌شوند؟

وقتی یک باشگاه با یک بازیکن قرارداد منعقد می‌کند، موارد خاصی در آن مطرح می‌شود؛ طرفین قرارداد معرفی می‌شوند، مدت و مبلغ قرارداد، یک سری شروط دیگر هم با توجه به شرایط هر باشگاه و قوانین هر کشور در قرارداد مطرح می‌شود. طرفین قرارداد باید به وظایفشان عمل کنند و به آن متعهد باشند و در صورت عدول از شرایط قرارداد، ممکن است جریمه شوند. در مواردی هم امکان فسخ قرارداد گذشته می‌شود و طرفین می‌توانند در شرایطی، قرارداد را فسخ کنند.

این قرارداد در سازمان مسئول برگزاری مسابقات در هر کشوری، باید ثبت شود. پس از ثبت قرارداد، اختلافات قراردادی ممکن است به وجود بیاید که نهادهایی به عنوان مسئول برای رسیدگی چنین اختلافاتی وضع شده‌اند. در کشور ما کمیته تعیین وضعیت در فدراسیون فوتبال این موارد را بررسی می‌کند و اگر به رأی این کمیته اعتراض بود، کمیته استیناف به این اعتراض رسیدگی می‌کند.

نوتیف دو هفته‌ای

در قراردادهای مربیان یا بازیکنان خارجی با فدراسیون یک کشور دیگر، طبق قوانین فیفا، بازیکن یا مربی، اگر دو ماه دستمزد خود را دریافت نکردند، حق فسخ قرارداد دارند. البته قبل از فسخ باید یک اخطار یا اصطلاحاً «نوتیف» برای باشگاه طرف قرارداد خود ارسال کنند و اگر در بازه زمانی ۱۵ روزه، بدهی تسویه نشد، قرارداد فسخ می‌شود و پس از آن در کمیته فیفا که دیوان فوتبال است، طرح دعوی می‌کند.

پس از آن در محکمه به خاطر اینکه دستمزد یک بازیکن یا مربی پرداخت نشده، باشگاه مقصر شناخته شده و ملزم به جبران غرامت می‌شود. اعداد و ارقام مربوط به غرامتی را که باشگاه‌های ایرانی باید پرداخت کنند، در اخبار دیده و شنیده‌ایم.

این روند دقیقاً درباره آندره آ استراماچونی، سرمربی اسبق تیم استقلال صورت گرفت. دو ماه دستمزدش پرداخت نشد، به باشگاه اخطار فرستاد و مدیران باشگاه مبلغ را به او پرداخت نکردند و پس از گذشت این مهلت، قرارداد را فسخ و در کمیته فیفا طرح دعوی کرد. باشگاه استقلال هم به پرداخت مبلغ سنگینی محکوم شد.

درباره قرارداد سایننتو هم با چنین مشکلی برخوردیم؟

سایننتو یک قراردادی یک‌ساله با شرط تمدید برای یک فصل دیگر بسته بود. اعداد و مدت قرارداد سال بعد را در شرط، تعیین کرده بودند. به این صورت که باشگاه در تعهد خود برای تمدید، عدد قرارداد را هم ذکر کرده بود. اما سایننتو بعداً گفت که شرط را قبول ندارد و برای ادامه حضور در باشگاه، عدد بیشتری را مطالبه کرده بود. باشگاه با این مربی پرتغالی درباره مبلغ قرارداد سال دوم به نتیجه نرسیدند.

البته موضوع قرارداد مربی پیشین استقلال آنقدرها برای ما مناقشه و چالش ایجاد نمی‌کند. پرونده مربی‌هایی مانند کالدرون چالش‌های سخت‌تری برای ما ایجاد کرد. دستمزد او هم پرداخت نشد، اخطار دو هفته‌ای فرستاد و پس از آن هم قرارداد فسخ و باشگاه پرسپولیس به پرداخت جریمه سنگین محکوم شد.

دخالت نهادهای بین‌المللی مانند فیفا در قراردادها چگونه است؟

در قراردادهای ورزشی، بویژه فوتبالی، دو حالت داریم؛ وقتی که یک طرف خارجی در قرارداد وجود دارد و زمانی که یک طرف خارجی در قرارداد وجود ندارد. وقتی در قرارداد عنصر خارجی نداریم، مثلاً در اختلاف بین یک بازیکن ایرانی در یک باشگاه ایرانی، در کمیته‌های فدراسیون ایران طرح دعوی می‌شود. این شرایط برای همه کشورها یکسان است.

نقش فیفا در قراردادهای فوتبالی

اما وقتی که یک عنصر خارجی در قرارداد حضور دارد، مثلاً یک قرارداد با یک مربی خارجی، مثل استراماچونی منعقد می‌شود. اختلاف در چنین پرونده‌هایی در فیفا و این نهاد بین‌المللی با توجه به قوانین و مقررات خود، به موضوع رسیدگی می‌کند.

گاهی ممکن است پرونده یک بازیکن با یک باشگاه داخلی مطرح باشد، اما یک عنصر خارجی هم در این میان دخیل باشد. مثل پرونده شجاع خلیل‌زاده که ایرانی بود و در یک باشگاه ایرانی بازی می‌کرد. اما چون او در یک تیم قطری بازی می‌کرد، وقتی که پرسپولیس می‌خواست علیه باشگاه خلیل‌زاده طرح دعوی کند، باید علیه باشگاه قطری هم طرح دعوا می‌کرد. در این موارد هم فیفا ورود می‌کند.

با وجود قوانینی که به نظر می‌رسد پیچیدگی ندارند، به نظر شما چرا فوتبال ما دچار مشکلاتی می‌شود که بار مالی زیادی را به کشور تحمیل می‌کند؟

ما دو خلا در مدیریت فوتبال کشور داریم؛ اول اینکه مدیر شایسته، توانمند و با دانش در فوتبال عمدتاً نداریم. دوم اینکه از افراد متخصص در امور حقوقی فوتبالی استفاده نمی‌شود. در همین ۱۰ سال گذشته حدود ۳۰ پرونده حقوقی فوتبالی داشتیم که ۹۰ درصد موضوعات

این پرونده‌ها، همین تعیین دستمزد و عدم پرداخت دستمزد بازیکنان یا مربی بوده است.

در واقع ما خلا قانونی در فوتبال نداریم؛ خلا مدیریتی داریم و خلا استفاده از افراد شایسته. بیشتر وقت‌ها می‌بینیم که معاون حقوقی یک باشگاه اظهار نظری می‌کند که نشان می‌دهد این فرد آشنایی اولیه با حقوق فوتبال ندارد. این فرد مسلماً در کار خود دچار اشتباه هم می‌شود.

سازکار حقوقی قراردادهای فوتبالی را بیشتر شرح دهید. در پرونده انعقاد قرارداد چه پیچیدگی وجود دارد که باعث بروز چنین اشتباهاتی بویژه در فوتبال ایران شده است؟

باختر: قراردادهای بازیکنان فوتبال اصولی دارد که برگرفته از اصول کلی حقوقی است. در همه دنیا هم این اصول کلی حقوقی را پذیرفته‌اند و اجرا می‌کنند. در محاکم ایران، اتحادیه اروپا، آفریقا و... وجود دارد چون برگرفته از صفت و ذات انسان است. معاملات تجاری و هر معامله دیگر هم پایبند به این اصول است.

اصول فیفا برای قراردادهای

اصول دیگری هم در قراردادهای فوتبالی

لحاظ می‌شود که این اصول را فیفا وضع کرده است. این سازمان علاوه بر اینکه امورات فوتبالی را سازماندهی می‌کند، باید حواسش به اصول و چهارچوب‌های اساسی در فوتبال هم باشد. فیفا با وضع این اصول در قراردادهای فوتبالی، می‌خواهد از طرف ضعیف‌تر قراردادها حمایت کند. تقریباً شبیه قانون کار. سعی می‌کند تا جایی که می‌تواند به طرف ضعیف‌تر قرارداد، قدرت بدهد و برخی وقایع که قبلاً در قراردادهای فوتبالی رخ داده، دیگر رخ ندهد.

همین امر باعث شده که فیفا چهارچوب‌ها و قوانینی را مدنظر بگیرد و از اعضای خود بخواهد که این قوانین را اجرا کنند. همان‌طور که می‌دانید اعضای فدراسیون جهانی فیفا از فدراسیون‌های ملی تشکیل می‌شود تا چهارچوب یکسانی داشته باشند و براساس این چهارچوب اقدام کنند.

فیفا به همین منظور ۲ کار انجام داد؛ مجموعه قوانینی را نوشت که هر زمان یک عنصر خارجی در اختلافات قراردادی حضور داشت، مانند این مثال‌ها، حضور داشت، طبق قانون فیفا و در محکمه‌ای که فیفا تعیین می‌کند و زیر نظر این فدراسیون، رسیدگی شود.

با این حال باتوجه به اینکه اعضای فیفا از اعضای سازمان ملل هم